

สิ่งคราะห์ งานวิจัย

ฉบับเดือนมิถุนายน
ประจำปี 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา บุญโรจน์
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถานการณ์วิจัยและพัฒนา มีบทสังเคราะห์งานวิจัยที่น่าสนใจ มาฝากผู้อ่านทุกท่าน.....

ฉบับนี้เป็นงานวิจัย เรื่อง “โครงการวิจัยและพัฒนาการเพาะเห็ดหัวลิงในภาคตะวันออกของประเทศไทย”

เป็นผลงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา บุญโรจน์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพร สวัสดิการ และอาจารย์ ดร.วัชรวิทย์ รัชมี โดยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีงบประมาณ 2558 เพื่อภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ อาทิเช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลำไย ฯลฯ เมื่อถึงฤดูกาลที่ผลไม้ออกสู่ตลาดมักจะเป็นเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดปัญหาผลไม้ล้นตลาด ราคาของผลผลิตตกต่ำ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การลดปริมาณพื้นที่ปลูกไม้ผลให้ลดลง หรือส่งเสริมให้มีการสร้างผลผลิตชนิดใหม่ๆ ให้ออกสู่ตลาด เห็ดหัวลิงเป็นผลผลิตทางการเกษตรชนิดหนึ่งที่น่าสนใจให้มีการเพาะในภาคตะวันออก เนื่องจากเห็ดหัวลิง (*Hericium erinaceus*) หรือเห็ดถั่วมาลาเป็นเห็ดที่มีคุณค่าทางอาหารและสรรพคุณทางยา ทำให้มีราคาจำหน่ายสูง ในจังหวัดจันทบุรี ได้มีฟาร์มเห็ดบางแห่งทดลองนำเห็ดหัวลิงมาเพาะ ผลปรากฏว่าเห็ดหัวลิงสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ แต่ผลผลิตที่ได้จะมีปริมาณน้อยและดอกเห็ดมีขนาดเล็ก เกษตรกรจึงได้ล้มเลิกความคิดที่จะเพาะเห็ดหัวลิงต่อไป ในปัจจุบันได้มีผู้นำสายพันธุ์เห็ดหัวลิงจากต่างประเทศเข้ามาเพาะเลี้ยงในประเทศไทย จนกระทั่งให้ผลผลิตหลายสายพันธุ์ด้วยกัน แต่ยังไม่เคยมีงานวิจัยที่ศึกษาหาสายพันธุ์ที่เหมาะสมที่จะเจริญเติบโตได้ในภาคตะวันออก

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดหัวลิงที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตสูงในภาคตะวันออกของประเทศไทย การวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมสายพันธุ์เห็ดหัวลิงจากฟาร์มต่างๆ ทั่วประเทศไทย สามารถรวบรวมได้ 6 สายพันธุ์ คือ 1) สายพันธุ์จากฟาร์มอำเภอแม่เปินไอบีเทค

- 2) สายพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร#1
- 3) สายพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร#2
- 4) สายพันธุ์จากฟาร์มเห็ดอรุณภูมิ
- 5) สายพันธุ์จากโครงการหลวงฯ ดอยปุย และ
- 6) สายพันธุ์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน จากนั้นนำเห็ดหัวลิงทั้ง 6 สายพันธุ์มาทำการทดลองที่คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี อุณหภูมิระหว่างทดลองเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 85 เปอร์เซ็นต์

ผลการทดลองพบว่าเห็ดหัวลิงทุกสายพันธุ์ที่นำมาทดลองสามารถเกิดดอกได้ หากได้รับอุณหภูมิช่วงอบอุ่น และช่วงกระตุ้นดอกประมาณ 26-30 องศาเซลเซียส หากได้รับอุณหภูมิสูงกว่านี้ เส้นใยจะเดินช้า ไม่เกิดดอก และก้อนเชื้อเกิดการปนเปื้อนมาก สายพันธุ์เห็ดหัวลิงจากฟาร์มอาณนทีไปโอเทค สายพันธุ์กรมวิชาการเกษตร #1 และสายพันธุ์กรมวิชาการเกษตร #2 สามารถออกดอกได้ 4 รุ่น โดยปริมาณก้อนที่สามารถออกดอกรุ่นที่ 2 ได้ 80-100 เปอร์เซ็นต์ ออกดอกรุ่นที่ 3 ได้ 50 เปอร์เซ็นต์ และออกดอกรุ่นที่ 4 ได้ 10 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่สายพันธุ์จากฟาร์มเห็ดอัญญาญิก และสายพันธุ์จากโครงการหลวงฯ ดอยปุย สามารถออกดอกได้ 3 รุ่น โดยปริมาณก้อนที่สามารถออกดอกรุ่นที่ 2 ได้ 50-60 เปอร์เซ็นต์ ออกดอกรุ่นที่ 3 ได้ 10-20 เปอร์เซ็นต์ ไม่สามารถออกดอกรุ่นที่ 4 ได้ ส่วนสายพันธุ์เห็ดหัวลิงจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน สามารถออกดอกได้เพียงครั้งเดียว

สายพันธุ์จากฟาร์มอาณนทีไปโอเทค และ สายพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร #2 สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในภาคตะวันออก โดยเฉพาะที่จังหวัดจันทบุรี ได้ดีกว่าสายพันธุ์อื่น ๆ โดยให้ผลผลิตรวมต่อถุงเท่ากับ 211.42 กรัม และ 180.6 กรัม ตามลำดับ ในขณะที่สายพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร #1, โครงการหลวงฯ ดอยปุย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน และฟาร์มเห็ดอัญญาญิกมีผลผลิตรวมต่อถุงเท่ากับ 146.98, 111.94, 95.31 และ 84.77 กรัม ตามลำดับ

(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

สุดทำยนี้ หากมีผู้สนใจที่มีความประสงค์จะพัฒนาสายพันธุ์เห็ดหัวลิงที่สามารถทนต่ออากาศร้อนชื้นในภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย ทางผู้วิจัยขอเสนอแนะว่าควรที่จะใช้วิธีการผสมพันธุ์แทนการคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดหัวลิง เนื่องจากวิธีการคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดหัวลิง เป็นเพียงการคัดเลือกสายพันธุ์ที่สามารถปรับตัวได้กับภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทยได้ดีที่สุดในระหว่างทำการทดลองเท่านั้น แต่ไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของสายพันธุ์เห็ดให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

ข้อมูลจาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา บุญโรจน์ หัวหน้าโครงการวิจัย หมายเลขติดต่อ 086-481-5470

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพร สวัสดิการ และ อาจารย์ ดร.วัชรวิทย์ รัศมี

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี